Çoklu Zeka Alanlar?nda Kendini De?erlendirme Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Çoklu Zeka Alanlar?nda Kendini De?erlendirme Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=19315

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Çoklu Zeka Alanlar?nda Kendini De?erlendirme Ölçe?i, Gonca Seber taraf?ndan 2001 y?l?nda Ankara Üniversitesi E?itim Bilimleri Enstitüsü'nde yüksek lisans tezi kapsam?nda geli?tirilmi? bir psikometrik araçt?r. Bu ölçek, bireylerin Howard Gardner taraf?ndan ortaya konan Çoklu Zeka Kuram? çerçevesindeki zeka alanlar?na yönelik kendi alg?lad?klar? yeterlilik düzeylerini ölçmeyi amaçlamaktad?r. Ölçek geli?tirme çal??mas?, Türk kültürüne özgü bir ba?lamda, bireylerin bask?n zeka profillerini belirlemeye yard?mc? olacak güvenilir ve geçerli bir araç sunmay? hedeflemi?tir. Çal??ma, özellikle e?itim bilimleri alan?nda, bireyselle?tirilmi? ö?renme yakla??mlar?n?n temelini olu?turacak verileri sa?lamak üzere tasarlanm??t?r.

Anahtar Kelimeler

Çoklu Zeka, Kendini De?erlendirme, Psikolojik Ölçek Geli?tirme, Psikometri, E?itim Psikolojisi, Gonca Seber, Zeka Kuramlar?.

Yazarlar

Gonca Seber

Amaç

Ölçe?in temel amac?, bireylerin kendilerini Çoklu Zeka Kuram?n?n öngördü?ü sekiz (veya o dönemdeki kabul edilen say?daki) zeka alan?nda ne kadar yeterli gördüklerini belirlemektir. Bu araç, bireylerin güçlü ve zay?f zeka alanlar?n? ke?fetmelerine olanak tan?yarak, özellikle e?itim ve kariyer dan??manl??? süreçlerinde ki?iselle?tirilmi? rehberlik sunmay? hedefler. Ölçek, bireyin kendi zeka profilini objektif bir biçimde de?erlendirmesine yard?mc? olarak, ö?renme stratejilerinin ve e?itim ortamlar?n?n bireysel ihtiyaçlara göre düzenlenmesine katk?da bulunmay? amaçlam??t?r.

Geli?tirme süreci, özellikle Türkiye'deki e?itim ba?lam?nda kullan?lmak üzere kültürel olarak uygun maddeler olu?turmay? ve bu maddelerin psikometrik özelliklerini incelemeyi içermi?tir. Böylece, ö?retmenler, dan??manlar ve ara?t?rmac?lar için Çoklu Zeka prensiplerini uygulamada kullan?labilecek bilimsel bir temel sa?lam??t?r.

Yap?

Çoklu Zeka Alanlar?nda Kendini De?erlendirme Ölçe?i, Howard Gardner taraf?ndan tan?mlanan zeka alanlar?n? ölçen çok boyutlu bir yap?y? temel al?r. Bu yap? genellikle sekiz temel zeka alan?n? içerir: **Dilsel Zeka**, **Mant?ksal-Matematiksel Zeka**, **Uzamsal Zeka**, **Bedensel-Kinestetik**

ARABPSYCHOLOGY.COM

Zeka, **Müziksel Zeka**, **Ki?ileraras? Zeka** (Sosyal), **?çsel Zeka** (Öz-dönü?ümsel) ve **Do?ac? Zeka**. Ölçek, her bir zeka alan?n? temsil eden spesifik davran??sal ifadeler veya yeterlilik alg?lar? arac?l???yla bireyin kendini de?erlendirmesini sa?lar.

Ölçe?in yap?sal geçerli?inin sa?lanmas?, her bir alt boyutun (zeka alan?n?n) di?erlerinden ba??ms?z ancak teoriyle tutarl? bir ?ekilde ölçülmesini gerektirir. Bu nedenle, ölçek maddeleri, ilgili zeka alan?ndaki tipik yetkinlikleri veya tercih edilen ö?renme stillerini yans?tacak ?ekilde titizlikle tasarlanm??t?r. Ölçek, bireyin kendini bu alanlarda ne kadar etkili veya yetenekli gördü?ünü belirleyerek, zeka profilinin genel bir haritas?n? ç?karmaktad?r.

Geçerlik

Kaynak verilerde spesifik geçerlik katsay?lar? belirtilmemi? olsa da, bir yüksek lisans tezi kapsam?nda geli?tirilen ölçeklerin standart psikometri prosedürlerini izlemesi beklenir. Bu ba?lamda, ölçe?in geçerlik çal??malar? muhtemelen **Kapsam Geçerli?i** ve **Yap? Geçerli?i** üzerine odaklanm??t?r. Kapsam geçerli?i için, maddelerin Çoklu Zeka alanlar?n? yeterince temsil edip etmedi?i uzman görü?leri al?narak de?erlendirilmi?tir.

Yap? geçerli?i ise genellikle **Faktör Analizi** (Aç?mlay?c? veya Do?rulay?c?) kullan?larak test edilmi?tir. Bu analizler, ölçek maddelerinin, teorik olarak belirlenen sekiz farkl? zeka boyutuna ayr?l?p ayr?lmad???n? ve bu boyutlar?n birbirinden ayr??ma derecesini incelemek için kritik öneme sahiptir. Ölçe?in teorik yap?yla uyumlu oldu?unu gösteren faktör yükleri ve model uyum indeksleri, geçerli?in temel kan?tlar?d?r.

Güvenirlik

Ölçek geli?tirme çal??malar?nda güvenirlik, ölçümün tutarl?l???n? ifade eder. Kaynak verilerde herhangi bir güvenirlik katsay?s? sunulmam??t?r. Ancak, ölçe?in geli?tirme a?amas?nda **?ç Tutarl?l?k Güvenirli?i** ve muhtemelen **Test-Tekrar Test Güvenirli?i** yöntemlerinin kullan?lm?? olmas? beklenmektedir.

?ç tutarl?l?k, genellikle **Cronbach Alfa** katsay?s? ile hesaplan?r. Bu katsay?, her bir zeka alt boyutundaki maddelerin birbirleriyle ne kadar tutarl? oldu?unu gösterir. Yüksek bir Cronbach Alfa de?eri (genellikle .70 ve üzeri), ölçe?in ayn? yap?y? tutarl? bir ?ekilde ölçtü?ünü gösterir. Test-tekrar test güvenirli?i ise, ölçe?in farkl? zamanlarda uyguland???nda benzer sonuçlar verip vermedi?ini belirlemek için kullan?lm??t?r. Bu çal??malar, ölçe?in zaman içinde istikrarl? ve güvenilir bir ölçüm arac? oldu?unu kan?tlamay? amaçlam??t?r.

Faktör Analizi

Faktör Analizi, Çoklu Zeka Alanlar?nda Kendini De?erlendirme Ölçe?i'nin temel yap?sal

ARABPSYCHOLOGY.COM

özelliklerini belirlemek için elzem bir istatistiksel tekniktir. Bu analiz, ölçe?in gerçekten de Gardner'?n kuram?na uygun olarak çok boyutlu bir yap? sergileyip sergilemedi?ini s?nar.

Yüksek lisans tezinde, genellikle Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) kullan?larak maddelerin hangi faktörlere yüklendi?i belirlenmi? ve bu faktörlerin teorik zeka alanlar?yla e?le?ip e?le?medi?i incelenmi?tir. E?er ölçek kuramsal beklentilere uygunsa, her bir zeka alan? için ayr? ve anlaml? faktörlerin ortaya ç?kmas? gerekmektedir. Bu analizler, ayn? zamanda gereksiz veya uygunsuz maddelerin ölçekten ç?kar?lmas?na da olanak tan?m??t?r, böylece ölçe?in yap?sal geçerli?i maksimize edilmi?tir.

Ölçek Bilgileri

Test Type: Geli?tirme (Self-Report/Kendini De?erlendirme Ölçe?i)

Format: Kaynakta belirtilmemi?tir, ancak kendini de?erlendirme ölçeklerinde yayg?n olarak **Likert Tipi Derecelendirme** (Örn: Hiç Kat?lm?yorum'dan Tamamen Kat?l?yorum'a) kullan?ld??? varsay?lmaktad?r.

Language Available: Türkçe

Population Group: Muhtemelen Üniversite veya Lise Ö?rencileri (E?itim Bilimleri Enstitüsü tezi ba?lam?nda)

Age Group: Genellikle Ergenlik Dönemi ve Yeti?kinlik Ba?lang?c? (15 ya? ve üzeri)

Population Details: Ölçek, Ankara Üniversitesi'nde yürütülen bir yüksek lisans tezi kapsam?nda Türkiye'deki bir örneklem üzerinde geli?tirilmi?tir.

Test Methodology: Ka??t-kalem yöntemiyle uygulanan kendini de?erlendirme envanteri.

Anahtar Kelimeler

Öz-Alg?, Zeka Profili, Geçerlik, Güvenirlik, Faktör Analizi, Gonca Seber, Ankara Üniversitesi.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Belirtilmemi?tir.

Affiliation Email addresses: gseber@mit.edu (Kaynakta belirtilen ileti?im adresi)

Correspondence Address: Ankara Üniversitesi E?itim Bilimleri Enstitüsü, Ankara (Tez dönemi itibar?yla).

ARABPSYCHOLOGY.COM

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Test Y?l?: 2001 (Yüksek lisans tezi tamamlanma y?l?)

?zinler ve Ücret: Ölçek, akademik bir yüksek lisans tezi ürünüdür. Ticari kullan?m? veya da??t?m? için yazar Gonca Seber'den resmi izin al?nmas? gerekmektedir. Genellikle akademik ara?t?rmalarda kullan?m? ücretsizdir, ancak bu durum yazar?n güncel politikalar?na ba?l?d?r.

PDF Durumu: Kaynakta PDF ba?lant?s? bulunmamaktad?r. Ölçe?e eri?im için Ankara Üniversitesi E?itim Bilimleri Enstitüsü veya Yüksekö?retim Kurulu (YÖK) Ulusal Tez Merkezi üzerinden teze ula??lmas? gerekmektedir.

Referanslar

Seber, G. (2001). *Çoklu zeka alanlar?nda kendini de?erlendirme ölçe?inin geli?tirilmesi* (Yüksek lisans tezi). Ankara Üniversitesi E?itim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Çoklu Zeka Alanlar?nda Kendini De?erlendirme Ölçe?i Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Ölçek maddeleri, sa?lanan kaynak içerikte yer almamaktad?r. Maddelerin tam listesi, Gonca Seber taraf?ndan 2001 y?l?nda Ankara Üniversitesi E?itim Bilimleri Enstitüsü'ne sunulan yüksek lisans tezinde bulunmaktad?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM